

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-03-18
Besvaras senast
2021-04-08

Till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:578 Investerarskyddet i energistadgefördraget

I februari framkom det att det tyska energibolaget RWE stämmer Nederländerna på 1,4 miljarder euro för landets framsynta beslut att avveckla sina kolkraftverk. Tidigare har bolaget Aurora Energy hotat med en miljardstämning mot Sverige för att Sveriges riksdag röstat igenom ett förbud mot uranbrytning. Vattenfall har vid två tillfällen stämt Tyskland av miljöskäl. Den första gången ledde det till att Tyskland försämrade utsläppskraven på kolkraftverket Moorburg i Hamburg. Den andra gången har det lett till att Tyskland har erbjudit Vattenfall drygt 14 miljarder kronor i kompensation för avvecklingen av kärnkraften i Tyskland. Genomgående för dessa stämningar är att bolagen gör detta med stöd av det internationella energistadgefördragets (ECT) investerarskyddsklausul, även kallad ISDS.

Med hänvisning till ECT:s investerarskydd kan alltså multinationella bolag stämna stater utanför det ordinarie rättsväsendet. Är av miljö- och klimatarbete kan spolieras eller få en väldigt hög prislapp om bolagen vinner. Stater kan inte omvänt stämna bolagen med stöd av investerarskyddet. Bolagen har allt att vinna, staterna allt att förlora. Enligt en granskning av Investigate Europe skyddar energistadgefördraget fossila investeringar såsom kolkraftverk, oljeledningar och gasterminaler till ett värde av 340 miljarder euro.

Glädjande nog pågår en process inom ECT att förändra eller helt ta bort investerarskyddet. Vissa länder anser att energistadgefördraget helt spelat ut sin roll och är beredda att lämna det helt och hållet. Vad Sverige tycker är oklarare. När jag lyfte frågan i riksdagen den 11 mars med miljö- och klimatminister Per Bolund (MP) svarade han att ECT behöver ”moderniseras” och att fördraget inte får bli ”en bromskloss i klimatarbetet”.

Men vad betyder det egentligen? Nya förhandlingar om energistadgefördragets framtid, inklusive investerarskyddet, kommer att föras i juni i år. Vad driver regeringen för linje?

Med anledning av detta vill jag fråga miljö- och klimatminister Per Bolund:

1) Är det rimligt att storbolag får stämna stater utanför det ordinarie rättsväsendet för att de vill skärpa sin klimat- och miljöpolitik, som är fallet

med energistadgefördragets investerarklausul?

2) Stöder regeringen de förslag som handlar om att reformera energistadgefördraget genom att ta bort investerarskyddet (ISDS) så att bolag inte ska kunna stämma stater utanför det ordinarie rättsväsendet?

3) Vilka förändringar krävs enligt regeringen för att energistadgefördraget ska kunna medverka positivt till den förnybara energiomställning som är nödvändig för att Parisavtalets klimatmål ska uppnås?

4) Om förhandlingarna inte faller väl ut och säkerställer att avtalet lever upp till globala klimat- och miljökrav, bland annat genom att det nuvarande investerarskyddet för fossila bränslen tas bort, är Sverige då berett att lämna energistadgefördraget?

.....

Jens Holm (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander